

Encicropèdic 13 febr. 1936

Avui haureu de perdonar que us par-li de mi, tot i volent parlar del gran escriptor Romain Rolland.

Aquestes DIVAGACIONS SENTIMENTALS, ja podeu suposar, que son meves, i aques SENTIMENTAL que les acompanya, no podeu dubtar que faci referèn^{cia} als meus sentiments.

En honor a Romain Rolland us offeno una confessió:

El somni de tota la meva vida ha estat d'ésser novel·lista. (Ara fora molt llarg explicar-vos, perquè de cinc llibres que he ~~escrit~~^{escrit}, cap d'ells no és una novella, Ho deixarem per un altre dia) ~~Solament vull dir~~
~~transcendent que~~ Les meves admiraciómes difinitives i pregones han anat vers els grans escriptor de novel·les. Res em sembla, ~~en l'ordre~~, en l'ordre creador, mes apassionant que forjar-se un món i ofrenar-lo als altres homes. Ni res trobo mes interessant, vibrant i commovedor, que l'home en el sentit mes noble i mes difinitiu, L'home/^{sol} nu, indefens,

nar-me si us parlo de mi tot i volent parlar de Romain Rolland

classos, que esdevinguin que tota la veu ni son i oclerel-jo que esdevé
que clava esdevinguin de noletjos. Que en sempre i en i oclerel

no es ni noletjos, no deixinen veu ni veu que i oclerel-jo que esdevé

noletjos esdevinguin-los veu de que i oclerel que noletjos que esdevé
ni veu de tota la veu que esdevé i oclerel noletjos. Que esdevé

en veu i veu noletjos que esdevé i oclerel noletjos:
veu noletjos.

veu noletjos que esdevé i oclerel noletjos que esdevé i oclerel noletjos
veu noletjos que esdevé i oclerel noletjos que esdevé i oclerel noletjos
veu noletjos que esdevé i oclerel noletjos.

veu noletjos que esdevé i oclerel noletjos que esdevé i oclerel noletjos

veu noletjos que esdevé i oclerel noletjos que esdevé i oclerel noletjos

-3-
en la escabrositat de la Terra.

L'anima receptora i amorosa del novel·lista recull fraternalment les vibracions humanes, aixorques o pletòriques, tristes o joioses, bones o dolentes, d'odi o d'amor, de fe o de des^{co}nciament, d'esperança o de desilluïó.

El bé i el mal, l'asprositat i la dolcesa dels altres homes germans, el penetren, l'amaren, es fonen en ell. L'esperit d'un novel·lista, no és l'esperit ~~del~~, ~~apertat~~, ~~avertat~~, isolat, i prosaïc, d'un home corrent, és una fusió, en efervescència, un caos pro-creador, una barreja de substàncies formades d'altres esperits. I d'aquella massa confosa, ell, el constructor, el creador, igualant a Deu, fa l'home, el seu personatge.

De quines disperses substàncies espirituals, ~~varietat~~, el gran novel·lista Romain Rolland ^{feu} el seu Joan Cristòfol?

Probablement ni ell mateix no ho sap. Car malgrat que l'escriptor cerca sempre un esquelet per a bastir la seva figura i ell no ignora quin dels seus amics o coneguts li ha inspirat el personatge, quan

aquest surt al món , ja ha adquirit una ànima pròpia .I aquest ésser amb ànima pròpia ,irà a traves de la societat, encisant cors o provocant antipaties, ofrenant llàgrimes i somriures.

Hi ha moments en la vida, que un personatge de novel·la, te per nosaltres mes realitat que el mes tangible dels humans . Els moments que vivim abocats damunt d'unes pàgines emocionadores , oïnt i veient un ésser que gaudeix o peteix, són a voltes mes reals, dintre de la nostra ànima , que aquelles que empenen en caminar o en treballar, en viure la nostra pròpia vida.

~~XXXX~~ Joan Cristòfol ~~viu~~ a trobar-me a Oceania.

El vaig conèixer a l'ombra dels meus buganvillers florits , prop les palmers i els cafetals ^(part) (dels hibiscus i dels llaurers rosa. Els nostres primers colloquis es barrejaren amb l'aixordadora xerrameca dels merlots del Moluc, i amb la remor llunyana del Pacífic, que s'esberlava estrepitosament contra l'escull corallí.

En aquesta terra ,on amb prou feines jo no parlava amb europeus, l'arribada de Joan Cristòfol omplí el meu cor de joia.

Els primers temps, vaig esguardar la seva tendre figureta ,amb una simpatia un poc maternal . Quina criatura mes ~~atractiva~~^{atractant} -pensava- I en les hores mitjaneres, entre lectura i lectura ,sovint ~~veia~~^{el cordó de} la dolca imatge del petit músic. Amb la imaginació li acaronava els rulls." "Joan Cristòfol, -li deia- endevant, endevant, Tu arribaràs. "

En les primeres topades amb els seus, jo em desesperava de no poder intervenir. Aquells éssers incomprensius ~~no~~^{no} podien fer mes que turmentar l'ànima delicada i superior de Joan Cristòfol. Com hauriat volgut ajudar-lo, salvar-lo del medi desesperant que el voltava:

Poc a poc ,la figura del músic ~~fou~~^{fou} ajequantant-se i s'apoderà de la meva vida. Que llegís o que no llegís, ~~era~~^{l'adolescent} prop meu, imposant-se al meu petit món i als personatges que ~~el~~^{el} poblaven.

Ben aviat ,jo no vaig veure sinó Ell. Llevat d'aquell piló de llibres que com una capseta màgica (Oh, i tan màgica!) guardava el meu secret. Res del món/~~sempre~~ no podia interessar-me ~~de manera alguna~~.

Menjava, passejava, feinejava i dormia amarada del record de Joan Cristòfol.

Us he dit que en honor de Romain Rolland, us ofrenava avui una confessió. I em deixaré anar, sense pudor, a l'èx descoberta dels meus setiments mes intims.

Hi ha agut una època de la meva vida, que ~~XXXXXXXX~~ ^{la nomeno:} va pertanyer ~~XXXXXXXX~~ a Joan Cristòfol. ~~XXXXXXXX~~ En el meu interior. Època Joancristòfòlica.

Efectivament, durant aquest periode de la meva vida, les hores que no podia dedicar a la lectura de Joan Crstòfol, ~~les~~ passava pensant en ell. Tot el que em voltava, m'apareixia disminuït, insignificant,

El meu cos, la meva despulla mortal era a Taití, ~~a~~ una de les illes paradisiàques, ^{exaltada per} ~~que han encantat~~ viatgers, ^{cantada per} ~~que han cantat~~ poetes, ^{pintada} ~~que han~~ ^{per} ~~pinta~~ genis, Els meus ulls corporals podien veure tothora al meu redol les belleses dels jardins tropicals, i l'encis embruixador del mar coralí. Però el meu esperit ausent, no gaudia de l'encis de la terra ^{puix} Per que ~~el meu esperit~~ havia abandonat el meu cos per a seguir

al músic alemany. El seguia a través de les ciutats grises i boiroses, a través dels paisatges tendres de les primaveres del Nord, pels vells carrers d' aquella Basilea prop del Rin, que més tard he visitat amb emoció, i sobretot pels Alps, per les belles, grandioses i impressionants muntanyes del centre europeu!

Va arribar un moment per a mi durant la lectura del Juan Cristòfol (no us espanteu, sóc una dona normal, amb una sensibilitat una mica superior a la ~~normal~~ corrent) que vaig confondre la realitat amb el somni. On començava la veritat, on ~~finia~~ acabava la fantasia? Oh! tant se val! tot es confós en el nostre jo. El cas és vibrar, ~~vibrar~~, sia ~~prop~~ d' objectes tangibles, sia voltat de dolcíssims fantasmes!.... Jo se, jo puc assegurar-vos, que la part més noble, més pura del meu ésser, és la que vibrà amb Joan Cristòfol, la que vibrà amb Romain Rolland si voleu, encara que per a mi, no era el novel·lista Rolland, el que interessava sino aquella vida construïda pel seu geni.

Amb l'obra de Romain Rolland a les mans, jo somreïa i plorava, m'exsaltava o de ~~fall~~ia, m'illusionava o em desesperançava.

Cuan Joan Cristòfol morí jo vaig deixar d'amar la vida. El món em sembla buit.
Vaig plorar a raig fet, entre els mangraners i els hibiscus, entre les palmes i el buganville. En la meua desesperació, em ~~passava~~ girava vers el Ponent i deia al gran Pacífic: "No facis tant soroll, calla No respectaràs la mort de Joan Cristòfol? I aixecant el'esguard vers els arbres curulls de merlots del Moluc suspirava "Calleu, calleu, Una petita mica de silenci pel meu dolor...."

Vaig estar uns dies malalta. "Te migranya" deien els familiars. pero el meu cor cridava salvatgement entre sanglots i queixes: "Joan Cristòfol és mort, mort! Quina cosa tant horrible!....."

Havia girat la darrera pagina de la novella. Un periode de la meua vida, un dels mes apassionadors, s'acabava.

Sospito que mes d'un oient voldria riure's demí. Estimar un personatge irreal, afezionar-se a un heroi de novella, plorar per la mort d'un fantasma....I tat amb tot, Cui us a dit que els homes de carn i d'ossos que ens volten valen la pena d'esser estimats i plorat, admirats i respectas com aquesta meravellosa creació de Romain Rolland?

Ell, Joan Cristòfol, el músic incompres i vexat, l'home dolç i sensible
representa, tots els grans homes, tots els escollits i lluitadors soli-
taris, tots els cors nobles i dolorits, tots els assedegats d'amor humà
I jo estimava en ell ~~els esperits triats, els cors nobles i purs dels meus germans~~ les ànimes
germanes, els esperits triats, els cors nobles i purs dels meus germans
escampats per
~~existia~~ la basta ~~gran~~ terra.

Si, jo he estimat, he seguit, he admirat i plorat Joan Cristòfol, l'
obra magnífica de Romain Rolland, per què jo estimo tots els esser bons
i sincers i admiro tots els lluitadors, i comprenc tots els incompresos,
i ploro en el meu cor de dona, tot el dolor dels ~~existia~~ homes.

Romain Rolland, escritor sublim, home noble, mensatger de l'escarnida
pau, jo desde la pregonesa de la meva insignificància, t'ofreno en aquest
moment, que és com una comunió d'amor als homes, l'homenatge vibrant,
de la meva estimació.

Anna Bestany